

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Urodništvo: Koroška cesta štev. 5, — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštno proste.

Naši deželni poslanci.

Cepprav smo vestno poročali sejo za sejo o delovanju naših poslancev v deželnem zboru štajerskem, vendar se nam zdi potrebno, da zberemo sedaj ob koncu prvega deželno-zborskega zasedanja vsa posamezna poročila skupaj ter podamo našim somišljenikom skupno sliko njihovega delovanja za svoje volilce. Ne bomo se ozirali pri tem na klevetanje naših nasprotnikov ter izpodbijali njihova natolcovanja; vemo, da v naših vrstah itak nihče ne verjame liberalnim besedam, ki jih rodi zavist in strankarska zlobnost. Za naše poslance bodo govorili podatki o njihovem delu dovolj zgovorno. Nam ni treba psovk proti našim nasprotnikom, ker lahko pokažemo na dela svojih zastopnikov.

Za slovenski jezik.

Lahko rečemo, ne da bi se nam trebalo bati le enega ugovora, da je šele letos avstrijska javnost izvedela, da so v štajerskem deželnem zboru tudi slovenski poslanci navzoči. Njihov odločen nastop za pravice slovenskega jezika v deželni zbornici je izzval večkrat burne prizore, a njihova neustrašenost je dosegla, da se je ob koncu že mirno poslušala slovenska beseda. Ni minil dan, da bi tudi slovenska beseda ne odmevala po dvorani štajerskega deželnega zbora. Od slovenske liberalne, od nemškutarke ter nemške strani se je sicer uplivalo na naše poslance, naj zataje svoj jezik, toda tega niso storili, ker so svojim volilcem obljubili, da bodo v Gradcu branili tudi pravice slovenskega jezika. Narod, ki svojega jezika, več ne spoštuje, je umirajoč narod. V našem taboru ne manjka tega spoštovanja in zato hvalimo kot iskreni rodoljubi Boga, da je večina slovenskega naroda v našem taboru.

Za ponesrečence.

Različne uime so obiskale tudi tekoče leto naš Slovenski Štajer, kakor toča, plavovi, in predvsem suša. Naši poslanci so pač pazno zasledovali tudi te žalostne dogodke, in v deželni zbornici so kot vestni poslanci opozorili deželno in cesarsko vlado na nesreče, ki so zadržale njihove volilce, ter so zaprosili podpore za nje. Nič manj kot 10 predlogov smo našteili, ki imajo za predmet različne vremenske nesreče po posameznih volilnih okrajih.

Za vinogradništvo.

Država in dežela sta dovolili brezobrestno posojilo za nasajanje novih vinogradov. Sedaj je prišel

čas, da morajo naši vinogradniki začeti odplačevati. Ker so pa letine slabe, ker se ne more nič prodati, vložili so naši poslanci predlog, da se doba vračanja brezobrestnih posojil podaljša za nadaljnih pet let vsem posestnikom, „či dokažejo slabe gmotne razmere. Stavil se je tudi predlog za ustanovitev trsnice v Št. Andražu pri Velenju ter s tem posvetila pozornost krajem, za katere se prej liberalna državna poslanca Roblek in Ježovnik nikdar nista brigala.

Proti zajcu in fazanu.

Divjačina dela neizmerno škodo našim kmetom, posebno zajec in fazan. Kmet se ne sme braniti proti tem živalim, ker so kazni neizmerno visoke. Za to pa je ravno tukaj bilo treba, da nastopijo naši poslanci in se pokažejo zares kot ljudski zastopniki. V seji dne 12. oktobra so vložili predlog, s katerim zahtevajo, da se zajec in fazan izločita izmed lovskih živali ter da se dajo občinam večje pravice glede lova. Mnogobrojna zatrevanja iz različnih volilnih okrajev nam kažejo, da so si naši poslanci s tem predlogom pridobili pri svojih volilcih neomejeno zaupanje, ker so uvideli, da naši poslanci v deželnem zboru tudi tako delajo, kakor na slobodih govorijo.

Ceste.

Deželni proračun ima okoli 300.000 kron vsako leto določenih za zgradbo novih okrajnih cest. Vsled tega je želeti, da okrajni zastopi izrabijo deželni kredit in hite na zgradbo različnih potrebnih cest. Ceste so za vsak okraj velik kapital, in cestne doklade niso proč vržen denar. Sedanjí kmečki poslanci bodo okraje na cestne zadeve neprenehoma opozarjali ter jim šli na roko. To se je tudi že pokazalo v zadnjem zasedanju.

Stavili so se predlogi glede preložitve državne ceste Slov. Bistrica—Konjice, glede izgotovitve ceste med mariborsko in emureško cesto skozi Ploderšnico in Malno ter glede podpore za poškodovane ceste, mostove in pota v občinah Mislinje in Št. Ilj pod Turjakom.

Železnice.

Slovenski Štajer je bogat na železničnih načrtih. Vsled tega so naši poslanci morali v deželni zbornici kot zvesti tolmači želj svojih volilcev tudi zagovarjati te železnične načrte.

Izjavili so se za nujnost proge Sv. Lenart—Ptuj—Rogatec—Brežice—Novo Mesto.

Zahtevali so zgradbo železnice deželna meja do Krapine.

Toplo so zagovarjali železniške načrte Polzela—Kamnik in Pakla—Gornji grad.

Regulacija rek in potokov.

Poslanci Slov. kmečke zveze so se že v prvem zasedanju deželnega zbora zavzeli za naslednje uravnave rek in potokov:

Za uravnavo Drave, za uravnavo Pake in za uravnavo Mislinje.

Sole.

Na vinarški šoli v Mariboru so zahtevali naši poslanci slovenskih tečajev za slovenske mladeniče.

Za kmetijsko šolo v Št. Juriju ob juž. žel. se je trebalo hude vojske v finančnem odseku. Za kmečko gospodinjstvo šolo v Teharjih in slovensko deklinško šolo v Celju so se tudi morali naši poslanci toplo zavzeti.

Nadalje so vložili predlog, da prispeva država 50 % k šolskim stroškom.

Za Velenje se je zahtevala slovenska strokovna šola za lesno in stavbinsko obrt, ker je znano, kako pomanjkanje mojstrov je ravno v teh strokah na deželi.

Za Trbovlje, ki je odlično rudarski kraj, se je zahtevala slovenska spodnja realka.

Ker hočejo Nemci v Radgoni imeti šolo, na kateri bi se naobraževali opekarji in cementni izdelovalci, so zahtevali naši poslanci tudi slovenski učni jezik.

Zavarovalnice.

Stara zahteva naše kmečke stranke je ustanovitev deželnih, oziroma državnih zavarovalnic. Za to so naši poslanci pri vstopu v deželni zbornici vložili tudi predlog, ki se nanaša na to upravičeno strankino zahtevo.

Zivinoreja.

Potegnili so se naši poslanci ob dani priliki za žreborejo v ljutomerskem okraju proti nasprotnikom iz nemškega veleposestva.

Poslanci kmečkih občin so govorili in glasovali proti predlogu, da naj se odpro meje tuji živini.

Politične pravice.

Ker sedanja volilna pravica ustvarja politična nasprotstva med našim narodom, so zahtevali poslanci Kmečke zveze splošno in enako volilno pravico ter za državno-zborske volitve volilno dolžnost.

Razno.

Da so govorili naši poslanci proti podpori za šušmarko, šulvercina in druge nemške zadeve, da

PODLISTEK.

Roka ob križu.

(Dalje.)

Med tem, ko je ta lopov tako rentačil, hitel je mladi godec s klarinetom proti Brdu. Tesno mu je bilo pri sru. V duhu videl je vedno pred seboj mrtvega gozdarja. Dvomil je, bi li zločin naznanil ali zamolčal; in ni si prikril, da bi ga zaradi zadnjega lahko spravili z zločinom v dotiko, posebno, ko ga je Andrej videl s puško.

„O Katica, Katica!“ vzdihnil je večkrat, „zakaj te nisem ubogal!“ in podal se je v krčmo, ker so drugi gođci čakali nanj.

Pač so zapazili vsi njegovo razburjenost, a mislili so, da je kriva naglica, s katero je prišel. Da bi se vsaj nekoliko umiril, zvrnil je čašo za čašo v sebe, in ko je prišel čas, da so šli gost, igral je tako raztreseno, da so drugi mislili, da je pijan. Tone jim je pustil to mnenje, se poslovil, in ko je zopet izkopal puško, hitel domov.

Med tem je zares priplaval temen oblak nad glavo srečnega gođca. Ko pridejo drvarji, vračajoči se od dela, mimo vode, najdejo mrtvega gozdarja in ustreljeno srno. Grozna vest se je kmalu razširila, drvarji so jo takoj naznanili na gozdarjevem domu, kamor se je ravnokar vrnil lovec France. (Ta takoj obvesti orožništvo, sam pa pohiti k nesrečnemu kraju, da vse potrebno preskrbi. Na potu sreča smolarja, ki se ni malo prestrašil, ko vidi naenkrat pred seboj loveca, ker ima še na hrbtu celo vrečo nakradene smole. Lovec na videz tega nit ne opazi.

„Ze veš,“ mu zakliče od daleč, „da je pri vodi lovski tat ustrelil gozdarja?“

„Kdaj je to bilo?“ vpraša smolar.

„Danes proti večeru. Ali nisi slišal nobenega strela? Gozdar je odšel okoli petih v gozd.“

„Tisto že, streljati sem pa slišal,“ odgovori smolar. „Dvakrat zaporedoma sem slišal počiti — zdaj šele uvidim, kako pošten človek sem jaz; k temu bi me noben vrag ne pripravil...“

„Ko bi le vedel, kdo je bil?“ ga prekine lovec.

„Kdo je bil? Hm, nočem biti izdajica.“

„Ti veš torej kaj?“ ga vpraša lovec, bleđ ko stena.

„Hm, nekaj bi že vedel,“ odgovori smolar s hudomušnim posmehom. „Meni se zdi, da bi mogoče še lahko ime povedal.“

„Zakaj me tako gledaš?“ vpraša lovec s trepetajočim glasom. „Povej mi, dam ti par goldinarjev in zaradi smole ti tudi ne storim ničesar hudega. Cela stvar ostane med nama, pa je. Povej torej!“

Smolar pomisli nekaj trenutkov, potem pa pripoveduje, da je videl gođca s puško v roki prihiti iz gozda, takoj ko sta počila strela, in da je le on edini mogel zločin storiti.

Po teh besedah si lovec vidno oddahne in reče veselo razburjen:

„To že lahko poveš, povsod lahko to poveš. Pojdi zdaj z orožnikom in povej še enkrat vse natančno. Jaz oskrbim med tem vse drugo.“ Nato odhiti z drugimi došlimi k vodi ter da prenosi truplo domov.

Po Zavrhu se je vest šele raznesla, ko se je vračal godec domov. Ko koraka skozi vas, vidi Katico pri oknu spečo. Brez dvoma — deklica je čakala na njegov povratek, zaradi tega se ji približa in jo pokliče. Deklica se vzbudi takoj. Mladenič, o kojem je

ravnokar sanjala, stoji pred njo; vsa ruđeča mu pada roki.

„Dragec, da si le zopet srečno tukaj in hvala ti, da si prinesel puško. Odnesi jo domov in pusti jo tamkaj za večne čase.“

„Oh, dušica, raje bi imel, da bi jo pustil zunaj v gozdu zagniti.“

„Se ti je kaj zgodilo?“ vpraša dekle prestrašeno.

„Hm, ja — nekaj!“

„Kaj pa?“

„Tega ti ne morem zdaj povedati, prepozno je, in nočem te s svojim vasovanjem spraviti ljudem na jezike. Jutri zveš vse. Lahko noč! Ravno prihaja čuvaj; nočem, da bi me videl s puško.“

„Lahko noč“, zakliče deklica za njim. Nato zapre tibo okno. A v posteljo ni mogla. Vedno je morala zreti na gođcevo okno. Zla slutnja, ki ji je danes že ves dan polnila srce, jo zopet s podvojeno silo obhaja. Nekaj hudega se je čisto gotovo kuhalo. Naenkrat se prestraši. Popolno razločno začuje od Tonetove hiše glas:

„Gotovo je doma, ravno sem ga videl prihajati od Tomaževe hiše.“

Katica spozna takoj glas ponočnega čuvajal. Zdaj sliši Francetov glas:

„Le hitro, da nam ne uide!“

Prestrašen vzklík ji prihiti čez ustnice, ko zapazi razven teh dveh še dva orožnika, ki vstopita ravno v nezaklenjeno hišo.

„Za božjo voljo, kaj je storil?“ zakliče vsa prestrašena in hiti odpirati okno.

„Kaj je storil,“ odgovori lovec iz gručice okoli stoječih, „Gozdarja je ustrelil zgoraj ob vodi in zato mora v luknjo.“

so izvojevali podporo za planinska društva, branili razne postavke za človekoljubne naprave med Slovenci, o tem nečemo niti obširneje poročati.

Sklepna beseda.

Ce so časniki vse poročali, so naši poslanci v prvem, komaj mesec trajajočem zasedanju stavili 44 predlogov, 6 peticij (prošenj), 3 interpelacije (vprašanja), ter imeli blizu 20 govorov.

Kdor sodi brez strasti o delovanju naših poslancev, jim mora dati izpričevalo, da so pridno in pošteno delali ter se res v najširjem obsegu ozirali na želje in zahteve svojih volilcev. Že med suhoparnim naštevanjem njih korakov mora umolkniti vsako natolecevanje. Le strankarska strast, ki dela ljudi slepe, je zmožna tamkaj napadati, kjer bi morala, hvalliti in blagoslavljaliti. Toda vsa poštena slovenska javnost se bo gotovo nam pridružila, ako vzklíkemo v očigled pridnega delovanja naših poslancev:

Živela slovenska Kmečka zveza in njeni vrli poslanci!

Državni zbor.

Dne 20. oktobra se je zopet otvoril državni zbor. Starostni predsednik Funke je vodil volitev novega predsedništva. Izvoljen je bil predsednikom državnega zbora krščevski socialc dr. Pattai, podpredsednikom član Slovenskega kluba Josip Pogačnik in zraven še podpredsednikom en Čeh, en Poljak, en socialdemokrat in en Nemeec.

Kakor vse kaže, se bodo Nemci vendar le uklonili slovanski želji ter pustili past sedanje ministristvo, katero je bilo nam Slovanom tako sovražno, čeprav so ga Plojevci in liberalni poslanci skrbno podpirali. Sodi se, da bo Bienenrth dal kmalu ostavko celega ministristva ter potem sestavil ministristvo iz samih uradnikov.

Poslanci Slov. kmečke zveze, Rožkar, Korošec, Benkovič, Pišek so skupno vložili dva nujna predloga: prvi zahteva podpore po suši, ki se je tudi letos javila skero po celem Slovenskem Stajerju, drugi predlog zahteva podpore onim, ki so bili po toči poškodovani.

Slovanske stranke, združene v Slovanski Jednoli, so vložile 14 nujnih predlogov ter s tem zastavile v zbornici pot do dnevnega reda. Vlada in nemška večina imajo sedaj čas, da premišljujejo, ali hočejo svojo protislovansko politiko nadaljevati ali ne. Kakor smo že rekli, kažejo znamenja, da se bodo Nemci izpametovali.

Med temi 14 nujnimi predlogi se nahaja tudi predlog koroškega slovenskega poslanca Grafenauerja, da naj se pri ljudskem štetju vpisujejo ljudje po materinskem, ne pa po občevalnem jeziku, ter predlog dr. Hočvarja, ki pozivlja vlado, naj zabrani nameravano zvišanje vozniš cen na južni železnici.

Poslanec Rožkar in drugi so dne 26. t. m. govorili pri ministristvem predsedniku in finančnem ministru zaradi denarja, ki se naj da prizadetim po suši. Obljubilo se jim je, da bo vlada vse mogoče storila, čeprav jim primanjkuje denarja. Važno besedo ima še poljedelsko ministristvo, pri katerem se bodo zglasili te dni poslanci Kmečke zveze. Plojevi napadi po liberalnih listih na naše poslance izvirajo le iz njegovega prevelikega sovraštva nasproti poslancem Kmečke zveze, za kojega vzrok pa naše ljudstvo prav dobro va, kar kažejo nezaupnice, ki prihajajo Ploju izmed volilcev.

„Temu odgovoru sledi dvojen krič iz Katičinih in Tonetovih ust, ki je stavil orožnikom isto vprašanje.“

Deklice se je hotela polastiti omedlevica, a krepko se zavrta ter hiti k hišici, kjer je godčeva mati vsa v solzah tarnala. Ko vstopi v sobo, so Tonetu orožniki roki zvezali.

„Katica,“ reče ta, ko jo opazi, z mirnim glasom: „Prisegam ti, da sem nedolžen. Srno sem sicer res ustrelil, a drugoga ničesar. S prazno puško se ne strelja. Drug je bil, videl sem ga, kako je zbežal; kmalu zopet pridem, moja nedolžnost mora priti na dan. Ostani mi zvesta in moli zame, da najdejo norileca. Z Bogom, drugi strel ni moj!“

Rad bi ji bil šo roko podal, a roke so mu bile na hrbtu zvezane in bilo mu je nemogoče. Orožniki ga tirajo naprej, eden je vzel njegovo puško seboj; vsa vas je bila po koncu.

V sobi sta pa sedeli potrti na duši in na telesu stara mamka in Katica. Držali ste se objeti ter tihlo jokali za nesrečnim. Vedno in vedno sta si povnavljali, da je nedolžen. A sodnija je bila drugega mnenja. Bili so mnenja, da je Tone srno ustrelil, med tem še enkrat nabil in ustrelil gozdarja, ki ga je zasačil.

Zastoj je zatrjeval Tone, da je drugi strel sledil takoj prvemu in da on drugič sploh nabil ni. Verjeli mu niso, dokazov je bilo preveč proti in obsodili so ga na desetletno ječo.

Grajski lovec France pa je postal gozdar, ker je celo stvar tako razumno vodil.

Poslanec Rožkar in tovariši so stavili dne 26. t. m. predlog, v katerem zahtevajo od vlade denarnih sredstev za nakup travnih semen in umetnih gnojil, katera se naj po suši in raznih škodljivih prizadetih potrebnih posestnikom bodisi brezplačno ali pa po znižani ceni odusajo.

Politični ogled.

— V državnem zboru bo še nadalje obstojala slovensko-hrvaška Narodna zveza, ki bo omogočevala, da bosta Slovenci in Plojev klub mogla, v narodnih stvarih skupaj hoditi. Ploj je zadnji čas sicer precej vlek na nemško stran, toda sedaj obeta zopet poboljšanje. Kakor znano, si je Ploj ob začetku novega državnega zbora ustanovil lastni klub s Hrvati in slovenskimi liberalci, ker se ni hotel udati dr. Susteršiču, ki duševno daleč nadkriljuje silno častiteljnega Ploja. Toda tudi Hrvati Ploju niso hoteli takoj zaupati vajeti, in šele sedaj, ko je odstopil dosedanji predsednik, častiljiv mož dr. Ivčević, niso mogli preiti vsiljivega Ploja ter ga volili načelnikom. Ploj je hotel sicer razdreti vsako zvezo s Slovenskim klubom, toda Hrvati so mu sedaj to zabranili, in častiteljni Ploj, da ne izgubi načelstva, se je uklonil.

— Položaj na Ogrskem še vedno ni jase. Cesar je sprejel v avdienci celo vrsto ogrskih politikov, vendar se še ne ve, kako se reši vsa stvar, kar se pa gotovo zgodi v kratkem. Predsednik državnega zbora Justh, je poizkušal pridobiti hrvaško-srbsko zvezo za boj proti kroni, kar se mu pa, vsaj kakor trdijo poslanci te zveze, ni posrečilo.

— Trozveza se obnovi. Italijanski zunanji minister Tittoni je proti dopisniku nekega francoskega lista izjavil, da se bo trozveza Avstrija, Italija, Nemčija, kadar poteče, zopet obnovila.

— Srbsko ministristvo je odstopilo. Na čelo novega ministristva je stopil vodja radikalcov Pašić. V predčerašnjih seji skupščine je Pašić izjavil, da bo novo ministristvo nadaljevalo notranjo in zunanjo politiko odstopivšega Novakovičevega ministristva.

— Grško. Častniška zveza si je pridobila na Grškem vsled zelo ugodnih uspehov velikansko moč. Ministristvo je popolnoma odvisno od nje. Vsi predlogi, ki jih vložila vlada v zbornici pod pritiskom vojaštva, se enoglasno in brez ugovora sprejmejo.

— Spanija. Poročali smo že, kakih sredstev se poslužujejo liberalci v zvezi z anarhisti na Španskem v desego svojih namenov. Ker je bil ministristki predsednik Maura odločen katolik, so ga liberalci silno sovražili. Izjavili so v zbornici, da posežejo po vseh sredstvih, da prisilijo ministristvo na odstop. Maura je potem res podal ostavko celokupnega ministristva, ki je bila tudi sprejeta. Sestavljeno je že novo ministristvo. Predsednik mu je Moret.

Mala politična naznanila.

Dne 21. oktobra: Srbski zunanji minister Milovanović je bil iz Berlina danes radi ministristvske krize na Španskem pozvan nazaj v Belgrad. — Ruski listi zahtevajo od zunanjega ministra Izvoškega, da naj prepove Nemcem bivanje v ruski Aziji, ker podpirajo japonsko vohunstvo. — Med turškimi vojaki in Kurdi se je bila blizu srbske meje huda bitka. Kurdi so pobegnili čez mejo v Srbijo in pustili na mestu 400 mrtvecev.

Dne 22. oktobra: Ogrska vlada se upira proglašitvi ustave za Bosno in Hercegovino. Ustava bi bila že morala biti proglašena dne 5. t. m. — V Temišvaru na Ogrskem je bil obsojen nemški časnikar Viktor Orendi na dve leti ječe in 400 kron globe, ker je v nekem članku „hujskal“ proti madžar-

Žalostna je bila zima, ki sta jo preživeli Tone-tova mati in Katica. Obe ste iskreno molili vsak dan za njega; drugega itak nista mogli storiti, a dozdej je bilo še vedno zaman.

Nekega zimskega dne je morala Katica nesti neko ročno delo v sosednjo vas. Na poti domov začne močno snežiti in ona hiti, da bi prišla še pred temo domov. V tem pride mimo jarka, v kojem je ležala moška postava. Ko stopi bliže, spozna smolarja. Dasi je vedela, da je samo on izdal Toneta, stopi vendar k njemu in ga skuša vzdramiti iz nevarnega spanja. Končno se ji vendar posreči, in na njo opt, tava smolar do vasi, kjer se v topli sobi kmalu okrepeča, drugače bi bil zunaj gotovo zmrazil.

Milosrčnost deklice, koji je pomagal vzeti najdražje na svetu, ga je vendar ganila, in komaj je spravil nekaj besed skupaj, da se je zahvalil.

Drugo jutro pa, ko se je popolnoma okrepečal, se je odločil, skazati se hvaležnega. Počakati je samo še hotel, da se vrne deklica, ki je šla k jutranjemu opravitlu.

„V kakšen namen pa si danes molila, Katica?“ jo vpraša, ko se je ta povrnila.

„I — v kakšen? Imam samo en namen, da se prej ko slej izkaže nedolžnost Tonetova. Pa tudi zate sem molila, da se ne napiješ v drugič ter zopet kje obležiš in zmrzneš.“

„Na ta način je Bog tudi enkrat nekaj o meni slišal. Bog ti povrni. Kar se pa tiče prve prošnje — him — mislim, da bi ti lahko malo pomagal.“

„Ti?“ zakliče deklica začudeno, „ti, ki si ga izdal?“

skemu narodu. — Francoski listi poročajo, da name-rava predsednik francoske republike Fallieres radi bolehnosti odstopiti. Nove volitve se bodo vršile v štirih mesecih. — V Barceloni na Španskem si ni noben človek varen življenja. V zadnjih štirih dneh se je razpočilo v različnih krajih mesta nič manj kot 27 bomb, vsled česar je bilo 5 oseb ubitih in 20 ranjenih.

Dne 23. oktobra: Dansko ministristvo je podalo ostavko. — Vojvoda Abruc je baje izjavil, da bi ne sprojel grške kraljeve krone, če bi ga tudi grško ljudstvo hotelo imeti za kralja. Na tem sklepu bi ne mogel ne italijanski in ne angleški upliv kaj izpremeniti. — Pri deželnozborskih volitvah na Španskem, ki so se vršile predčerašnjim na podlagi nove volilne postave, je bilo izvoljenih 12 konservativcev, 4 liberalci in 10 socialdemokratov. Potrebni so se 39 ožjih volitev. Velike uspehe so prinesle volitve socialdemokratov, ki so imeli dosedaj samo enega zastopnika v deželnem zboru. — Vsled vojaških priprav Grške in ker nameravajo Krečani pri prihodnjih volitvah poslati svoje zastopnike v grško zbornico, je Turčija naročila svojim poslanikom, naj izjavijo vlastim, da je turška vlada vsled grških band prisiljena storiti proti temu potrebne vojaške korake.

Dne 24. oktobra: Cesar je sprejel predčerašnjim v avdienci predsedstvo gospodke zbornice. — Konservativno veleposestvo na Češkem dela zopet na to, da se nadaljuje zasedanje češkega deželnega zbora. — Častniška zveza na Grškem zahteva od vlade, da naj se vsi grški poslanci na evropskih dvorih namestijo z drugimi osebami, in sicer pod pretvezo, da so bili časniki od grških poslankov o njihovem gibanju napačno poučeni. — Grški kralj je sklical za dne 30. t. m. vse ministre h kronskemu svetu. Pričakuje se, da bo kralj v tem kronskem svetu naznanil svoj odstop.

Dne 25. oktobra: Španski ministristki svet je, kakor poročajo listi, sklenil, da ne bo prodirala v pokrajini Rif španska vojska naprej, ampak naj se utrdijo samo do sedaj zavzete postojanke. — Bolgarski kralj Ferdinand se je sešel danes v Kuševacu s srbskim prestolonaslednikom Aleksandrom. Temu sestanku se pripisuje velika politična važnost. — Iz Tokia na Japonskem poročajo, da je bil danes najboljši državnik Japonske, povzročitelj japonskega preporeda, knez Ito, po sestanku z ruskim finančnim ministrom na kolodveru v Harbinu od nekega Korejca ustreljen. japonski generalni konzul in ravnatelj japonskih železnic sta ranjena. Morilca so zaprli.

Razne novice.

* Iz šole. Nastavljeni so: kot pomožni okrajni učitelj za okraj Maribor okolica nadučitelj v Tepanjih Jakob Jurko; kot stalni učitelj oziroma učiteljica: na ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. gor. stalni učitelj pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Alojz Fram, na ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. tamošnja začasna učiteljica Alojzija Pernat, na ljudski šoli v St. Ilju pri Velanju tamošnji začasni učitelj Vinko Stopar, na ljudski šoli v Kapelah stalna učiteljica v Blanci Marija Boštjančič, in začasni okrajni pomožni učitelj v Brežicah Gustav Svetlin na ljudski šoli pri Sv. Lovrencu na Mariboru. V stalni pokoj je stopila učiteljica v Kozjem, Julijana Presl.

* Iz davčne službe. Za davčnega praktikanta je imenovan bivši višji gimnazijec in dosedanji pisarniški pomočnik pri okrajnem sodišču v Slovenjgradcu, Makso Wantur, pri davkariji v Slovenjgradcu. — V pokoj je stopil davčni upravitelj Rajmund Krašovic v Laškem trgu.

„Ja, veš slabi ljudje morajo biti tudi na svetu, drugače ni razlike med dobrim in slabim. A še veliko večji lopov je v tem kraju, nego je smolar. Tista stvar z drugim strelom mi hoši vedno po glavi. Pri zaslišaniu nisem bil več trezen. France me je vsakokrat napojil z močnim žganjem, ter mi tako dolgo ubil v glavo, da je bil drugi strel za oče naš pozneje in da je mogel Tone znova nabasati; končno sem sam to verjel. Danes pa sem popolnoma skupaj, in zdi se mi, da sem precej pametnejši, kot takrat. Ce o tem tako premišlujem, zdi se mi, da ni bilo mogoče, da bi bil Tone drugič nabil, ker drugi strel je bil takoj za prvim, in ne, kakor sedanjí graščak pravi, da očenaš pozneje. Moral je biti še tretji vmes, ki je ustrelil gozdarja, in ta, kaj misliš, kdo je bil?“

S sklenjenimi rokami je poslušala Katica, dokler je smolar govoril. Ko je stavil to vprašanje, odgovori brez pomisleka: „Nikdo drug ko lovec France!“

„Uganila si. Nikdo drug kakor on. Vedel je, kekdaj se poda gozdar v službo, in on edini je imel dobiček; ker po starem bi prišel le on na njegovo mesto.“

In postal je zgovoren. Pripovedoval je, kako je prišel na to sumnjo. Križ, ki so ga postavili na licu mesta in ki je napravljen vedno iz česek, na katerih je ležal mrtvec, je bil prvi vzrok. France bi moral iti skoraj vsak dan mimo tega križa, ker so ravno v onem delu plavine sekali; a vedno se ogne tega mesta v velikem ovinku. Da se boji iti mimo križa, ima gotov vzrok, meni smolar. Saj se splošno govori, da iz takšnega lesa narejen križ glasno pokliče mimo

Razpisana je župnija Spodnja Sv. Kungota pri Mariboru do 26. novembra.

* **Dahovske vesti.** Konzistorijalni svetnik in stolni dekan dr. Ivan Mlakar je imenovan za vizitatorja dekanijaskih uradov Maribor levi breg, Celje in Ptuj; naddekanom in vizitatorjem so imenovani konzistorijalni svetniki Ježef Majcen za naddekanat Maribor levi breg, ki obsega dekanate Jarenina, Sv. Lenart v Slov. gor., Ljutomer, Marenberg in Sv. Tomaž pri Veliki Nedelji; Bartolomej Voh za naddekanat Maribor desni breg, ki obsega dekanije Stari trg, Vuzenica in Zavrč; Martin Matek za naddekanat ob Savinji, ki obsega dekanije Braslovče, Gornji grad, Konjice, Nova cerkev, Slov. Bistrica in Saleška dolina; Jakob Kavčič za naddekanat ob Savi, ki obsega dekanije Kozje, Smarje, Rogatec, Laško in Videm.

* **Iz pošte.** Za poštno oficijantino v Ljutomeru je imenovana Rozalija Sehel.

* **Razpisano mesto.** C. kr. kmetijska družba za Štajersko v Gradcu razpisuje mesto drugega tajnika. Prošnje se morajo vložiti do najkasneje 30. novembra na osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe v Gradcu. Natančnejše pove inserat.

* **Dopolnilna volitev** za volilni okraj Celje, Brežice, Šoštanj, Velenje itd. se bo vršila dne 10. novembra, eventualna ožja volitev, pa 16. novembra. Cuje se, da bo mesto Woschnagga kandidat državnih poslanec Marekhl.

* **Odborova seja** S. K. S. Z. se vrši v četrtek, dne 4. novembra ob 5. uri popoldne v uradništvu „Slovenskega Gospodarja“.

* **Društvom.** Nekaj društev še ni poravnalo svojih obveznosti napram S. K. S. Z. Naj blagovolijo to v kratkem storiti. S. K. S. Z.

* **Zadružna šola** v Ljubljani naj podaja kmečkim posestnikom in njih sinovom temeljno izobrazbo iz zadružništva, da bodo mogli ustanavljati in voditi zadruga. Pogoji za vsprejem je le dopolnjeno 16. leto starosti in dovršena ljudska šola. Razen vstopnine 5 K ni plačati nobene šolnine. Zadružna šola traje samo zimski čas od 1. novembra do 30. aprila vsakega šolskega leta. Poučujejo se sledeči predmeti: Slovenski jezik, zadružništvo, knjigovodstvo, zadružno pravo, računstvo, zemljepisje, tehnično blagoznanstvo, menično pravo, vodstvo kreditnih zadrug in vodstvo pridobitnih zadrug. Vpisovanje za tečaj 1909-10 se vrši vsak dan dopoldne meseca oktobra pri ravnateljstvu slovenske trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg, šte. 2. Nastopni slušatelji šole naj prinesejo seboj ali pošljejo po pošti svoj krstni list in zadnje šolske izpričevalo.

* **Proti dragim živim.** V notranjem ministristvu je bilo dne 25. t. m. ob navzočnosti dotičnih sekcij-skih načelnikov posvetovanje, kaj storiti proti naraščajoči draginji živim.

* **Apostolstvo** sv. Cirila in Metoda se je pred par meseci ustanovilo v ljubljanski škofiji. Namen tega apostolstva je, da deluje za združenje razkolne cerkve s katoliško, da moli za združenje obeh cerkva in da seznanja ljudstvo s to veliko mislijo. Ljubljanski uradni škofjski list poroča, da šteje „apostolstvo“ že 10.000 članov.

* **Gradec.** Slovencem dobro znani P. Roman Arnuš je v frančiškanskem samostanu v Gradcu v turek, dne 26. oktobra ob 2. uri zjutraj po kratki boleznij v 37. letu izdihnil svojo blago dušo. Rojen je bil 14. novembra 1872 na Hajdinu pri Ptuju, bil je več let kaplan in katehet pri Sv. Trojici v Slov. gor. in v Ljubljani, deloval je v Gorici kot lektor, in od leta 1903 v Gradcu kot katehet na meščanski šoli in kot profesor veronauka na učiteljski šolskih sester v Eggenbergu. Drugič je bil že za definitorja avstrijsko-štajerske provincije izvoljen. Radi blagega svojega značaja je bil od vseh čist in posebnost Slovincem priljubljen in znan spovednik. Blag mu spomin in vočni mu mir!

* **Vseslovenska ljudska Stranka** in Hrvatje. „Hrvatstvo“ piše o ustanovitvi Vseslovenske ljudske Stranke sledeče: Ni morebiti važnejšega momenta v zgodovini slovenskega naroda, kot je ta dogodek. Ko se pri nas politično življenje, politično delo cepi gotovo na tisoče strank, tedaj se naši najmilejši, najiskrenjši bratje Slovenci združujejo v eno veliko vseslovensko ljudsko stranko, med tem ko pri nas gotovo ena prvaška stranka ne zna o kakem kulturnem delu v narodu, se katoliki Slovenci iz Kranjske, Štajerske, Koroške, Gorice in Istre združujejo v eno veliko kulturno telo, ki bo važen faktor v bodočnosti Slovanstva, v bodočnosti katolicizma. V Sloveniji nam je šola našega božjotega dela, dela kulturnega, dela političnega! Tamkaj je naša šola, tam je naša rešitev!

* **Zene** za narodno obrambo. Nemške žene in dekleta pridno nabirajo in prispevajo za nemška o-gredočega morilca. In da dobi morilec, ako se takšnega križa dotakne, precej vročico, ako takoj ne umre.

„Ako se čuti popolno varnega,“ konča samotar svoje modrovanje, „zakaj se le tako izogiba križa? Zakaj ne zmoli tamkaj očenaša za reveža? — No, kaj pa premišljuješ, dekle?“

„Premišljujem, kako bi se s pomočjo tega križa mogla dokazati Tonetova nedolžnost. Ali bi mogel potrditi, kar si povedal?“

„Seveda!“

[Dalje prihodašil.]

brambna društva. Celo Roseggerjevi ustanovi so pristopile v častnem številu. Vodstvo nemškega Schulvereina jih javno hvali ter objavlja njihova imena. Dosedaj je 33 nemških žen, oziroma nemških podružnic za Roseggerjev fond darovalo vsaka po 2000 K. Slovenske žene in slovenska dekleta, posnemajte tako darežljivost. Tudi žena in dekle iz priprostelega naroda lahko kaj daruje. In če same ne morete prispevati, pa vsaj drugim prigovarjajte in pridno nabirajte za sklad našega obrambnega društva. Vsa nežni in mili besedi se ne more nikdo ustavljati.

* **Dobavni razpis.** Vojna uprava kupi po trgovskem običaju za Gradec 1500 q ovsa, za Maribor 700 q pšenice, 1200 q riže in 1700 q ovsa, za Celje 100 q ovsa, za Celovec 800 q rži in 1500 q ovsa, za Beljak 300 q rži in 2100 q ovsa, za Ljubljano 1800 q ovsa, za Gorico 2000 q ovsa, za Trst 400 q ovsa in za Palj 500 q ovsa. To zadavna ponudbena obravnava se vrši 8. novembra 1909 pri c. in kr. intendantu 3. voja v Gradcu. Kolekovane ponudbe morajo dospeti do najkasneje 9. ure dopoldne. Natančnejši pogoji se lahko izvejo pri vojaških oskrbovalnih skladiščih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Palju.

* **Slovenski kateheti** morajo poučevati tudi na nemških šulferajnskih šolah. Veronauk mora biti v vsaki šoli, in ako ga ne bi podajali slovenski kateheti, moral bi se za to določiti nemški učitelj. Kaj je z narodnega stališča boljše, lahko razsodi vsak pameten človek. Toda vkljub temu se je drznila zadnja številka Plojevega lista „Sloga“, ki zadnji čas navse hinavske načine seje sovražstvo proti slovenski duhovščini, jih napasti ter osumljati njihovo narodnost pred slovenskim ljudstvom. Mi pa rečemo „Slogi“: Dokler hofrat Ploj, ki ima več plače kakor deset slovenskih katehetov skupaj, ne bo imel toliko narodne zavesti, da bo pri najvišjem sodišču govoril in rševal akte le v slovenskem jeziku, naj bo „Sloga“ tiho in naj pometa pred lastnim pragom. Koliko Ploj narodu v tem škodi, da dela politiko naravnost proti svojim bratom, o tem še danes molčimo.

* **Cujte, čujte!** Državni poslanci Slov. kmečke zveze so nasprotniki kmeta. Tako je in nič drugače! Saj je dal to zapisati sam dr. Ploj v celjskem „Narodnem Dnevniku“, in potem ni gotovo nobenega dvoma več! Dr. Ploj je namreč sklical naše poslance na posvetovanje o suši. Prosimo, dne 22. t. m. se hoče še Ploj posvetovati o suši na Spodnjem Štajerskem! Mož je mnogo zaspal. Kmečka zveza je zastopala med tem že svoje stališče v pomožnem odboru štajerskem, nadalje je storila svojo dolžnost v deželnem zboru, in tudi za državni zbor so pripravili naši poslanci tozadevni nujni predlog, ker so vedeli, da se vlada obotavlja z denarjem. Zato jim ni bilo treba iti na posvete, k Ploju in tudi niso šli, četudi jih Ploj razglasi še stokrat za sovražnike kmeta. Vruhu tega je bilo Ploju tudi znano, da ima istočasno Slovenski klub svojo sejo, ki kateri morajo naši poslanci. Sklical je svojo sejo ravno ob istem času, da tem lažje udari po njih. Da le Ploj škoduje celi stvari, o kateri kot dunajski hofrat nima dovolj razumevanja, razvidelo se je iz tega, da se pri ministrih nikdar ni spomnil na pomankanje semen, in da je moral to stvar zagovarjati načelnik Kmečke zveze, Roškar.

* **Dr. Ploj** v svojem listu „Sloga“ prinaša zopet nekaj prav bedastih neresnic. Ni res, da bo Slovenska kmečka zveza z ustanovitvijo Vseslovenske ljudske stranke prenehala samostojno živeti, ampak res je, da bo obstojala ona naprej kot doslej, le v vseslovenskih zadevah bo šla skupno z organizacijami drugih slovenskih dežel. Tudi bojazen, da bi se odslej štajerske narodne in gospodarske zadeve manj upoštevale kot dosedaj, je neodkrita in neiskrena, kakor se lahko rodi le v Plojevem sreč. On, ki se druži v državnem zboru z Istrani, Dalmatinci, kranjskimi in goriškimi liberalci, se boji v svojem listu, da bo škodilo slovenskemu narodu, ako se združimo mi z ljudskimi strankami iz drugih slovenskih pokrajin! Ploj naj vendar tako neresnico ne piše proti naši stranki! Toda strast sovražstva ga je oslepela, da ne vidi več, kje sam sebi škoduje.

* **Radovedno vprašanje.** Zakaj Plojev list „Sloga“ ne napada liberalnih slovenskih listov, ampak le naše katoliške kmečke. Zakaj ne upa reči nobene karalne besede proti liberalnim strankam, ampak samo proti katoliško-narodnim. Zakaj nikdar ne gane niti z mezincom proti liberalnim učiteljem, pač pa prikrito in neprikrito goda ob katoliških duhovnikih. In vendar se Ploj hvali ustno in pismeno pred nemško katoliško javnostjo, da je konzervativen mož.

Viničarski tetaji. Deželni odbor štajerski je sklenil tudi prihodnje leto urediti viničarske tečaje in sicer v Mariboru za 14, v Ljutomeru za 12, v Gornji Radgoni za 16, v Silberbergu pri Lipnici za 24, v Shabah pri Konjicah za 24 viničarskih in kmečkih sinov. Tečaj se otvori 15. februarja in traje do 1. decembra. Razven hrane in stanovanjska dobi obiskovatelj še mesečno 8 kron.

V gospodinjstvo šolo na Tebarjih je sprejetih dozdej 16 deklet. Nekaj se še jih lahko sprejme. Šola se začne dne 3. novembra t. l.

* **Za obmejne Slovence** so nabrali na gostiji pri g. Šavori v Središnem 6 K. Naj bi našli na vseh gostijah mnogo pridnih posnemovalcev.

* **Za S. K. S. Z.** je daroval g. dr. Avg. Stegenšek, profesor v Mariboru, 2 K. Iskrena hvala!

Slovenci! Slovenke!

Ne pozabite na št. 11!

Mariborski okraj.

m „V Ljubljano jo dajmo.“ Slovanska kišćanska socialna zveza priredi v nedeljo, dne 7. novembra t. l. ob 8. uri zvečer v Mariboru, Flöbergasse šte. 4 veseligr „V Ljubljano jo dajmo“. Zabava bo izborna. Zato tudi upamo, da bo udeležba obilna. Zavedni Slovenci v Mariboru in okolici, v nedeljo, dne 7. novembra vsi ki predstavili! Vstopnina: I. do III. vrsta 1 K, IV. do VI. vrsta 80 vin., VII. do IX. vrsta 60 vin., X. do XIV. vrsta 40 vin.; stojišče 20 vin.

Porotno sodišče v Mariboru. Za četrto porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Mariboru so poklicani kot predsednik porotnega sodišča predsednik okrožnega sodišča Ludvik Perko, kot njegovi namestniki pa višji deželno-sodni svetniki dr. Franc Voušek, dr. Josef Fraidl in Anton Morocutti.

Polzkušen samoumor. Delavčev sin Franc Hrumeč v Mariboru, ki še ni 14 let star, si je dne 21. t. m. zjutraj prerezal z britvijo vrat, ker ga je oče kaznoval radi nerednosti pri raznašanju mleka tvrdke Jank. Ko je prišel oče opoldne domov, je našel dečka v krvi na tleh. Zdravnik dr. Urbazcek mu je dal prvo pomoč. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Sv. Peter pri Mariboru. [Štiridesetletnica samostanske šole.] Dne 25. oktobra 1869 prišla so k nam št. šolske sestre iz Algiersdorfa pri Gradcu, da bi prevzele našo dekliško šolo. V nedeljo, dne 31. oktobra leta 1869., torej pred 40. leti, blagoslovila se je prav slovesno nova šola in kapelica, kjer naj bi se zanaprej vzgojevala naša mladina v pravem krščanskem duhu. Preblagi, za časn in večni blagor svojih župljanov preskrbni častni kanonik in župnik Marko Glaser jih je poklical, ker je dobro izpoznal, kako je takšna šola prepotrebna ravno za naš kraj, kateremu preti v verskem in narodnem oziru največja nevarnost zavoljo bližine mesta.

Sv. Križ pri Mariboru. Neizprosna smrt si je letos pri nas izbrala za svoje žrtve zlasti gospodinje, kojih izguba je za vsako hišo tako bitko občutna. Posebno globoko pa je vse pretresla tužna vest, katero je jubilejnega zvona turobni glas v turek, dne 19. oktobra zvečer od 7/8.—7/7. ure naznanjal po širni Križevski župniji, da je namreč preminula preblaga gospa nadučiteljica Uršula Hauptman, v tem mesecu že tretja izmed naših vrlih mater in gospodinj. Nakopala si je hudo pljučno ježiko, vsled katere je po dolgotrajnem mučnem trpljenju, ki je z genljivo potrpežljivostjo prenašala, sedaj previdena s svetimi zakramenti za umirajočo, v 47. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala. Rajna gospa Hauptman je bila skrbna mati svojim otrocičem, prijazna in ljubeznjiva proti vsakomur, pobožna in vneta za čast božjo, katero je zlasti s cerkvenim petjem še do zadnjega kaj goreče pospeševala. Veličasten pogreb, ki se je vršil ravno na rojstni in godovni dan rajne gospe, dne 21. t. m. popoldne, in katerega se je udeležila silno velika množica ljudstva od blizu in daleč, je jasno pričal, kako priljubljena je bila rajna daleč na okrog. Blag ji spomin!

Volitve v Hočah. Kakor se sliši, bomo imeli dne 11. novembra volitve v občinski odbor. Nekateri kmetje in posestniki hočejo v občinski odbor spraviti „gospodo“. Voliti nameravajo J. Stanizta, kremlarja, ravnatelja Schieberja in take kmete, ki držijo radi z gospodo. Učitelj Gatti je v nedeljo celo slovesno šel vprašat Schieberja, če prevzame odborništvo. Čudno, da so se tej gospodi vsedli nekateri, sicer pametni možje na limanice. Danes njihovih imen ne bomo navajali. Upamo, da si še premislijo. Pametno je samo to, da kmetje in drugi posestniki volite kot domačini samo domače ljudi izmed sebe. Zakaj bi sami izročali občino v tuje roke? Ali hočete, da naj vam tuji režejo kruh in gospodarijo z vašim denarjem? Dozdaj ste še vi, kmetje in posestniki, gospodarji v občini; skrbite, da tudi ostanete!! Če treba, drugič več o pripravah za volitve.

Hoče. Pogorel je ponoči od zadnje sobote do nedelje mlin Matija Keržiča v hočem Pohorju. — Učitelj Gatti je sprejel zadnjo soboto 1 kilo in 200 gramov modrosti v obliki lažnjivega ptujskega „Štajerca“.

Hoče. Dobro znani dopisnik „Štajercev“ strašno zavida hočkega g. kaplana za njegov bicikelj. Oh, kako bi se tudi on rad vozil na kolesu! Pa kaj, da ga nima. Kako je to hudo! Bicikelj stane denar, tega pa ta dopisnik tudi nima. Svetujemo mu, naj se izogiba kréem, pa ne bo treba delati dolgov in povrh si bo še prihranil za — bicikelj!

Zadružna mlekarna v Hočah ima v nedeljo, dne 31. oktobra ob 9. uri dopoldne v zadružni pisarni občini zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Premomba pravil. 2. Poročilo načelnika o zidanju mlekarne. 3. Volitve predstojništva in nadzorstva. 4. Prosti predlogi. Ker se gre tu za važne gospodarske koristi, bi se naj vsi člani udeležili tega občnega zbora. Ta mlekarna pod sedanjim vodstvom obeh požrtvovalnih in modrih načelnikov doktorja Tauscha in Karola Novaka izvrstno uspeva. Prostori mlekarne so postali premajhni; torej jih je treba povečati ali pa na novo zidati. Zadrugarji, ne cepite se, ampak dobivajte še novih članov, ne branite se zidanja, ker nova mlekarna vam bo v čast in — korist.